

Samen werken met wijkteams

Eén van de belangrijkste elementen van de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht is een brede netwerksamenwerking. Een netwerk waarin professionals vanuit zowel het zorg als sociaal domein vertegenwoordigd zijn. Zo heeft de centrale zorgverlener, die de regiefunctie in het netwerk vervult, een breed netwerk van professionals om mee samen te werken. Door de brede netwerksamenwerking kan passende ondersteuning en zorg worden gerealiseerd voor het kind met overgewicht en obesitas.

Het lokale (wijk)team is door hun brede expertise één van de partners van de beoogde brede netwerksamenwerking. Ieder lokaal wijkteam is anders qua samenstelling en opdracht, maar over het algemeen zijn professionals aanwezig met expertise op bijv. opvoeding, schuldenproblematiek, psychische problemen, jongerenwerkers, etc. Expertise die enorm van belang is bij het lokaal goed functioneren van de aanpak. Maar hoe zorg je dat het lokale (wijk)team aansluit bij de aanpak Kind naar Gezonder gewicht?

Omdat ieder lokaal wijk- of jeugdteam anders is, is er geen kant en klare oplossing over hun rol binnen de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht. Daarom is JOGG samen met gemeenten die de aanpak lokaal implementeren in gesprek gegaan. Tijdens drie bijeenkomsten zijn er inzichten en ervaringen gedeeld over de samenwerking met het lokale (wijk)team. De bijeenkomsten hebben geleid tot vier bouwstenen. Deze bouwstenen gelden als randvoorwaarden voor de samenwerking met wijkteams binnen de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht. Zo dragen we lokaal bij aan passende ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht en obesitas.

Bouwsteen:

Zorg voor een gedeelde en gedragen visie

Onderdeel van de brede implementatie van de aanpak is om al je partners in het sociaal- en zorgdomein mee te nemen in de visie van Kind naar Gezonder Gewicht: van smal kijken naar **breed kijken bij overgewicht**. Dit vraagt om een langetermijnvisie van de gemeente en om een **positionering** van de aanpak die bijdraagt aan dat er bij de ondersteuning en zorg voor de jeugd meer oog is voor onderliggende factoren bij gezondheidsproblemen, zoals overgewicht.

Hoe ga je aan de slag?

- ◆ Haal als projectleider / beleidsadviseur op hoe het lokale (wijk)team werkt en hoe de lokale toegang in de gemeente is geregeld.
- ◆ Breng in kaart hoe de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht bijdraagt aan de doelstellingen van het lokale(wijk) team en vice versa.
- ◆ Bepaal gezamenlijk welke rol het lokale (wijk)team binnen de aanpak kan vervullen. Denk aan: heeft het wijkteam een rol om gezondheidsproblemen, zoals overgewicht te signaleren en hoe kan het wijkteam gezondheid meenemen in hun manier van werken?
- ◆ Wakker het verantwoordelijkheidsgevoel aan zodat elke professional zich ook verantwoordelijk voelt voor gezondheid binnen een gezin en hun rol hierin.

Een gezamenlijk wijkplan

In 's-Hertogenbosch zijn er buurtteams waarin welzijnspartners en MEE zitten. Op basis van een wijkfoto worden wijkplannen gemaakt. De foto van de wijk laat zien hoe het op wijk- en buurniveau staat met de gezondheid en het welzijn van de inwoners. Hier komen preventieve gezondheidsactiviteiten uit voort en buurtteams bieden

onder meer individuele opvoedondersteuning en financiële hulpverlening. Hierin werken centrale zorgverleners op casusniveau samen met buurtteams. Vanuit een gezamenlijk wijkplan ga je aan de slag.

Wijkteam in Rotterdam werkt aan brede blik op gezondheid

Het wijkteam is betrokken bij de aanpak en bijbehorende visie 'brede blik op gezondheid', dit betekent dat:

- ◆ De professionals zich bewust zijn van, en verantwoordelijk voelen voor, de gezondheidssituatie in een gezin en vanuit hun reguliere rol hier aandacht aan besteden. Dit kan in kleine stapjes, bijvoorbeeld door een aantal praktische tools te gebruiken die hen hierbij helpen:
 - ◆ De vragenlijst die het wijkteam gebruikt om zicht te krijgen op de situatie, is uitgebreid met leefstijlthema's
 - ◆ De Praatplaat met leefstijlthema's om aan de hand daarvan het gesprek aan te gaan met gezinnen (sommige willen dit ook als poster voor op koelkast bij gezinnen)
- ◆ Het wijkteam eventueel doorverwijst naar partners in het netwerk, en specifiek naar de centrale zorgverlener, bij de coördinatie van aanpak overgewicht bij jeugd.

“Een professional uit het wijkteam probeert vaker het keukentafelgesprek wandelend te doen. Het leidt tot een meer open gesprek en door samen te ervaren hoe het voelt om te wandelen, ontstaat er een ‘haakje’ om het gesprek aan te gaan over gezondheid, structuur op een dag en hoe je als vader of moeder hier al kleine stapjes in kan zetten.”

— Beleidsadviseur gemeente Rotterdam

Bouwsteen:

Werk aan gemeentelijk beleid en borging

Met een langetermijnvisie en positionering van de aanpak binnen het gemeentelijk beleid creëer je als gemeente randvoorwaarden. Zo neem je de partners mee in de rol die zij hebben om bij te dragen aan de ondersteuning en zorg voor de jeugd met overgewicht.

Hoe ga je aan de slag?

- ◆ Werk samen met beleidsmedewerkers uit het sociaal domein en jeugdbeleid om subsidieafspraken te maken, waarin gezondheid bevorderende activiteiten worden opgenomen (collectieve/ selectieve preventie).
- ◆ Neem 'gezondheid' en 'de brede blik op overgewicht' mee in de inkoopafspraken met de lokale (wijk) teams. Zo borg je dat er binnen de ondersteuning en zorg van lokale (wijk) teams aandacht is voor (de brede blik op) gezondheid.
- ◆ Bekijk of, en hoe, een centrale zorgverlener onderdeel kan zijn van een wijkteam zodat deze professional de ambassadeur is voor het thema overgewicht en gezondheid en dit in casusbesprekingen kan aanhalen.

Inkoop van sociale basis

De inkoop van de basisondersteuning is in de gemeente 's-Hertogenbosch een integrale opdracht aan vier welzijnspartners. De inkoop bestaat uit meerdere deelopdrachten waaronder één specifieke deelopdracht Samen Gezond. Hier worden een aantal doelstellingen en indicatoren bijv. op gezond gewicht bepaald. De gemeente bepaalt daarmee het 'wat'. Aan het 'hoe' mogen de partners zelf invulling geven. Uiteraard in goed overleg met elkaar.

Contractafspraken met wijkteams

In de gemeente Zaanstad zijn in het contract met wijkteams onderstaande resultaatafspraken opgenomen om hun rol te concretiseren:

- ◆ Aandacht voor gezondheid aan de keukentafel
- ◆ Wijkteams nemen deel aan gezondheidsnetwerken

Voor de wijkteams levert dit ook een betere samenwerking met de huisartsen op, omdat huisartsen ook deelnemen aan de gezondheidsnetwerken.

Bouwsteen:

Organiseer het lokale netwerk – verbind zorg- en sociaal domein

De aanpak Kind naar Gezonder Gewicht vraagt om **netwerksamenwerking**. Verschillende organisaties, met soms verschillende belangen, zijn nodig om gezamenlijk bij te dragen aan passende ondersteuning en zorg voor de kinderen met overgewicht en obesitas. Een samenwerking met partners ontstaat door in gesprek te gaan en elkaars wereld te verkennen.

Hoe ga je aan de slag?

- ◆ Ga in gesprek met de teamleider en professionals uit het wijkteam en verken elkaars 'wereld' en waar jullie elkaar kunnen versterken.
- ◆ Concretiseer samen welke rol het wijkteam heeft binnen de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht (welke van de 6 stappen) en hoe deze rol zich verhoudt tot de centrale zorgverlenersrol.
- ◆ Haal op hoe je hen met bepaalde kennis en/of praktische tools kunt ondersteunen.

Hoe ga je het gesprek aan met het wijkteam?

- ◆ Wees je bewust van hoe je jezelf introduceert
- ◆ Stel nieuwsgierige vragen:
 - ◆ Wat maakt dat...?
 - ◆ Wat heb je nodig?
 - ◆ Wat heb je minimaal nodig om je werk te kunnen doen?
 - ◆ Wanneer ga je blij naar huis?
 - ◆ Wat zijn casussen die je als wijkteam tegenkomt?
- ◆ Wees zelf ook open
- ◆ Het helpt mij ook...
- ◆ De uitdaging voor mij is...

Toeleiden naar buurtactiviteiten

De projectleider is gestart om de centrale zorgverleners te verbinden met het kinder- en jongerenwerk in Deventer. Samen is verkend welke rol en mogelijkheden het kinder- en jongerenwerk heeft binnen de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht. De eerste ervaringen zijn opgedaan om samen te werken rondom bepaalde casussen, waarbij gezinnen in contact worden gebracht met de activiteiten die in de buurt door het kinder- en jongerenwerk worden georganiseerd.

De centrale zorgverlener en de kinder-jongerenwerker stemmen af of er mogelijke drempels zijn die een gezin kan ervaren om hieraan deel te nemen en wat hierin nodig is. Een vervolgstap is om de rol van deze wijkprofessionals te borgen. De wijkprofessionals gaan dan vanuit de vertrouwensband met kinderen en ouders in gesprek over gezondheid. De kinder- en jongerenwerkers worden ondersteund bij deze rol.

Bouwsteen:

Ondersteun lokale (wijk)teams en centrale zorgverleners

Maak het als gemeente/projectleider makkelijk voor de professionals om samen te werken, begin klein, waar energie is en speel een faciliterende rol. Professionals uit het sociaal- en zorgdomein die elkaar ontmoeten, weten beter elkaars kennis en expertise te benutten. Dit kan tijdens netwerkbijeenkomsten in de wijk of bij Multidisciplinaire Overleggen (MDO's) waar op casusniveau door een brede groep professionals wordt gesproken.

Hoe ga je aan de slag?

- ◆ Ga na welke MDO's er in een wijk of gemeente georganiseerd zijn, waar centrale zorgverleners aan kunnen deelnemen. Vaak zitten hier ook de wijkteams en zorgt dit automatisch voor verbinding. Faciliteer dat professionals, zoals de centrale zorgverlener, de tijd hebben om deel te nemen aan MDO's;
- ◆ Faciliteer scholing voor wijk-professionals, zoals het lokale (wijk) team voor bewustzijn over dit thema, hoe je praat over gewicht en je eigen vooroordelen hierover. Een [E-learning](#) en [folder Praten over Gewicht](#) zijn hulpmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn;
- ◆ Ga met elkaar na hoe je elkaar en wannéér je elkaar weet te vinden en wie welke rol heeft binnen een gezin. Start de beredening vanuit hoe dit in de uitvoering zou moeten werken en richt dan het beleid in; wat moet er gefaciliteerd worden?

“In Arnhem hebben centrale zorgverleners meer zicht op het aanbod in het sociaal domein en expertise specifiek op leefstijl. De wijkteams benutten de centrale zorgverleners dan ook graag voor deze kennis”.

— JOGG regio-coördinator

Buurtteam en centrale zorgverlener werken op casusniveau samen

De buurtteams in 's-Hertogenbosch die op wijkniveau werkzaam zijn bieden opvoedingsondersteuning, ondersteuning op financiën, ondersteuning bij kinderen met chronische ziekte via de MEE consultants. De jeugdgezondheidszorg van de GGD, waar ook de centrale zorgverleners onder vallen, werken op alle casuïstiek met het buurtteam samen. Dus ook op het thema overgewicht.

Samenwerking van centrale zorgverleners en wijkteam

Periodiek komen centrum Jong (GGD), sociaal wijkteam, Jeugdteam, JOGG-coördinator en de gemeente (wijkmanager) in Zaanstad bij elkaar. In deze periodieke bijeenkomsten staat centraal: hoe kunnen we elkaar versterken, wat werkt er nu en zijn er partners die we missen? Zo ontstaan er ook (gezondheid bevorderende) activiteiten in de buurt waar professionals, zoals de centrale zorgverlener gezinnen op kunnen wijzen, zoals de kookcafés.

Wil je meer weten over de netwerken Gezond en Kansrijk opgroeien in Zaanstad? [Bekijk dit filmpje.](#)